

gospodarske, obertniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pòli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 3 fl. 60 kr., za pol leta 1 fl. 80 kr., za četert leta 90 kr. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 fl. 20 kr., za pol leta 2 fl. 10 kr., za četert leta 1 fl. 5 kr. nov. dn.

V Ljubljani v sredo 6. februarja 1861.

Našim kmetijskim gospodarjem v prevdarek.

Kmetija ne nese nič, in če se gospodar še tako trudi in špara kar more, je le dohodka malo. Tako tožijo današnji gospodarji večidel.

In res je taka. Pa zakaj je taka?

Unidan so povedale „Novice“, zakaj ne rodi zemlja več tako kakor nekdej. Preveč ji leto za letom jemljemo, premalo pa ji povračujemo; setve ne verstimo po pameti in tako z eno frugo preveč izpivamo zemljo, z gnojem pa tako ravnamo kakor da bi ne vedili, kaj je gnoj. Če tedaj zemlji le zmiraj vpijemo: „daj, daj!“ — za Božjo voljo kako more drugač biti, da bi ne pešala.

Po starem kopitu ravnamo, pa ne premislimo, da čedalje več potrebujemo; v obleki se lišpamo in sicer drugač živimo; davkov je čedalje več in na davke še doklad in priklad na kupe; delavci in pòsli so čedalje dražji, ker z dragino živeža in drugih reči je tudi delo dražje.

To je vse res in je nadloga današnjega časa.

Al še nekaj je, kar nam v škodo hodi in kar bi popraviti imeli, da bi se spravili saj nekoliko na bolje. In kaj nek je to?

Če so kmetovavci v drugih deželah, ki so v kmetijstvu na viši stopnji, že davnej slovó dali orodju, s katerim je že Adam oral, bi pač tudi mi mogli njih izgledu posnemati zakaj dobro orodje je za dva delavca, prihrani dokaj stroškov in delo boljše in hitreje opravi. Lesnini bi mogli, kar največ je mogoče, slovó dati in železo na mesto nje postaviti.

Preč tedaj s starim lesénim plugom in namesto njega napravimo si drevo z železno dilo; preč z navadno brano in omislimo si brabantko; preč z matiko in napravimo si osipavno drevó; napravimo si mašino, ki nam repo in krompir reže, mašino, ki nam škopo reže itd., da se ne bo reklo: „pòsli mi vse požró“.

Al odgovorilo se nam bo na to: Kako pa si bojo potem naši delavci kruh služili, če bojo mašine sejale in mlatile? Pridne roke imajo pravico do dela in do zaslužka po delu, kaj pa potlej s temi?

S tem svetom, dragi gospodarji, nikakor ne mislimo delavcom kos kruha snesti. Če mislite, da tam, kjer z mašinami delajo, ne potrebujejo delavcov in pòslov, se zlo motite. To nam skušnje poterjujejo v tacih deželah, kjer imajo zraven mašin še pòsli in delavci dosti dela. Pridnih rok bomo zmira potrebnovali. Če bomo zemljo bolj obdelovali, bo več rodila in pridelkov bo na vsako stran več; obilniši pridelki pa nam bojo napolnili naše hleve z obilnišo živino, in zato, ker nam bo živina več dohodkov dala, bo več opravil, za ktere bo treba več rok. Pòsli in delavci, ki jih bojo boljše orodja in mašine na enem mestu odpravile, bojo pri pomnoženem gospodarstvu na drugem mestu potrebni.

Dokler se bojo naše senožeti tako kisle deržale kakor dozdej, in bojo tako z mahom prerašene kakor so današnji, — dokler bojo naše njive s tolikim kamnjem nasute, — dokler naše gnojnišča ne bojo v bolji stan prena-rejene, — dokler — pa kaj bomo še dalje naštevati, kaj

vse je še storiti? — dokler bo, da ob kratkem rečemo, dela povsod še dosti, ne bojo pridni delavci kruha stradali.

Naj sučemo kmetijsko reč kakor hočemo, časi so taki in ne bojo nikoli več drugačni, da moramo misliti na to, kako bi več pridelali v ravno tistem času in z ravno tistim trudom.

Vemo, prav dobro vemo, da vse to ne more mahoma biti; vemo, prav dobro vemo, da sedanji težavni časi ne delajo dosti veselja kmetu, da bi z novim orodjem nastopili novo pot koristnejega kmetovanja; al, če Bog dá, bojo prišli spet bolji časi. Sicer pa tudi Cugmajerjevo drevo, brabantka brana itd. ni konj, da bi ga bolji kmet zmagati ne mogel.

Gospodarske skušnje.

(Hišam dober kup in stanovitno barvo dati), vzemi navadnega zelenega vitrijola kake 4 funte in ga raztopi v 8 bokalih vrele vode; nekoliko te vitrijolove vode vlij potem v ugašeno apno in dobro skupaj pomešaj. S tem poskusi zdaj na belem zidu, ali je barva dosti rumena; če je prebleda, prilij še nekoliko vitrijolove vode. Ta dober kup barva ima to dobro lastnost, da se ne luši od zida, ampak se stanovitno derží zida in lesa. Ker pa sčasoma bolj temno-rumena prihaja, je bolje, da se izperva naredí bolj blede.

(Preveč solí molznim kravam dajati ni dobro). „Landw. Anz.“ naznanja skušnje velikega grajšaka Laué-a v Wildeggu, ki je nalaš in prav natanko skušal, koliko solí tekne molznim kravam na dan, in je pri tem zvedil, da preveč solí napravi mleko bolj vodeno in mu vzame dokaj smetane. Prava mera za veliko kravo je 1 funt solí na teden v takih krajih, kjer goveda dobro, lepo dišečo mervo dobivajo; poleti, ko se jim frišna klaja (trava) poklada, pa naj se jim je daje še manj.

Gospodarska novica.

(Umni gospodarji kebrom ali hroščem čedalje bolj na pete stopajo). Na grajšini Karički in Lekviški so lani nabrali 259 centov kebrov in jih pokončali; za cent nalovljenih kebrov je grajšina plačala po 15 novih grošev. Ker kakih 51.500 kebrov vaga en cent, so jih tedaj v vsem skupaj pokončali blizo 13 milijonov in 300.000. Koliko škode je s tem odvernjene za prihodnje leta! Gospodarji, na vojsko zoper ta merčes prihodnje leto! Če vsi skupaj pomagamo, bomo opravili veliko.

Živinozdravilska skušnja.

(Da se prešiča pereči ogenj in kaka druga nagla bolezen vrančnega prisada ne loti), je dobro, prešičem sirovega krompirja pokladati. Previdni gospodarji morejo to hudo bolezen odverniti, ako prešičem vsaki dan enmalo sirovega, zmečkanega krompirja dajo. Kuhani krompir pa nima lastnosti zoper to bolezen,